

चाम्लिङ

**ओहिङ्पा जनजाति सम्बन्धी
संयुक्त राष्ट्र संघीय
घोषणा पत्र**

INDIGENOUS
MEDIA FOUNDATION

महासभावा,

- ☞ संयुक्त राष्ट्र संघीय वडापत्रमो उद्देश्य हेमा सिद्धान्तची हेमा राज्यचीवा तिको वडापत्रवा रिडेसोम्सा बहन मुमात्रे रुड्सा मिक्कोसाको दायित्व पुरामुमा दिमडाको खुन्न्योको कुडवा निर्देशित तुर्सा,
- ☞ खै मिटुराको खुचीलै खै मिह्युड्सेको हेमा तिकोसोम्सा सम्मान टोमात्रेको भारा मिनाचीमो अधिकारलै क्रौसा ओहिड्पा जनजाति ओरु भारा मिनाचीडो इक्कोसोस्को मिहिडे रुड्मादिम सहमति मुसा,
- ☞ मिना सुड्सीमो साभे सम्पदाकुरा टुरेको सभ्यता हेमा रिलुड्चीमो विविधता हेमा सम्पन्नताडा भारा मिनाचीवा योगदान पामेको दिमडा पुनि सहमती मुसा,
- ☞ राष्ट्रिय उत्पति हेमा सुड्सीमो धार्मिक, जातिय हेमा रिलुड्मो भिन्नतामो आधारडा हेमा ब्यक्ती ब्यक्तीमो उच्चताडा आधारित हेमा तिकोपामो पृष्ठपोषण मुयोको सिद्धान्त, नीति हेमा प्रचलनची जातिवादी, वैज्ञानिक रुपडा गलत, कानूनी रुपडा अवैध, नैतिक रुपडा निन्दनीय हेमा सामाजिक रुपडा अन्यायपूर्ण हिडे रुड्मा दिमडा पुनि सहमति मुसा,
- ☞ ओहिड्पा जनजाति खुचीमो अधिकार उपभोग पामेडासेपा छेड्माची इसे रुड्मादिमडा पुनःसहमति मुसा ओहिड्पा जनजाति ओरु कारणमो अतिरिक्त खुचीमो बोखामा, क्षेत्र हेमा छिवामापोवामाडा टुराको उपनिवेशीकरण हेमा स्वामित्वहरणवा ऐटानाकाडो मिधेप्तिचिडासिचिको हेमा विशेषमुसा खुचीमो आवश्यकता हेमा किस्काल्योसोम्सा खुचीमो बिकासमुमा अधिकार उपभोग मुमानाका बंचित मिटुराकोडा चिन्ता ब्यक्त मुसा,
- ☞ ओहिड्पाचीमो राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक संरचना हेमा खुचीमो साँस्कृति हेमा आध्यात्मिक शाखाम, ऐटादिम हेमा दर्शन विशेषमुसा

खुचीमो बोखामा, क्षेत्र हेमा छिवामापोवामाडा खुचीमो अधिकारलै शायेरेम पोर्मेमा टुरेको आवश्यकतालै स्विकार मुसा,

☞ राज्यचीपिडा टुराको सन्धि, सम्भौता हेमा ओरु रचनात्मक ब्यवस्थाचीडा घोषणा माको ओहिङ्पा जनजातिमो अधिकारलै शायेरेम हेमा पोर्मेमा टुरेको आवश्यकतालै पुनि स्विकार मुसा,

☞ ओहिङ्पा जनजातिचीवा राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक हेमा साँस्कृतिक बिकासमो लागि हेमा खोडा मिहिडेनाखै भारा किसिममो भेदभाव हेमा दमनलै अन्त्यमुमा खुचीलै संगठित मुमा पिसाको दिमलै स्वागत मुसा,

☞ ओहिङ्पा जनजातिचीलै प्रभावित मुच्योको बिकास हेमा खुचीमो बोखामा, क्षेत्र हेमा छिवामापोवामाडाको नियन्त्रणनाका खुचीमो ब्यवस्था, रिलुङ हेमा शाखामचीलै डैमाडैमा हेमा सशक्तमुसा खुचीमो कुड्दिम हेमा आवश्यकता सोम्सा खुचीमो बिकास मुमा मिचापे रुड्मा दिमडा विश्वस्त टुर्सा,

☞ ओहिङ्पाचीमो टँयालुङ, रिलुङ हेमा ऐटानाका पामासोडाको प्रचलनचीमो सम्माननाका दिगो हेमा समानुपातिक बिकास त्येनाका बातावरणमो न्यौँलो ब्यवस्थापनडा योगदान इद्योको दिमलै क्रौँसा,

☞ शान्ति, आर्थिक त्येनाका सामाजिक प्रगति हेमा बिकास, विश्वडाको राष्ट्र हेमा जनताचीडा समभदारी हेमा मैत्रिपूर्ण सम्बन्धमो लागि ओहिङ्पा जनजातिमो बोखामा हेमा क्षेत्रडानी असैनिकीकरणवा इद्योको योगदानलै जोडइसा,

☞ वालअधिकारवा रिडेसोम्सा खुचीमो छाचामाछाचीमो चामाकैमा, प्रशिक्षण, शिक्षा हेमा कल्याणमो लागि साभे जिम्मेवारी बहनमुमा सम्बन्धी ओहिङ्पा खीमकुडबुङ हेमा समुदायचीमो अधिकारलै स्विकार मुसा,

- ☞ सन्धि, सम्झौता हेमा ओरु रचनात्मक व्यवस्था हेमा खुचीवा प्रतिनिधित्व पामेको सम्बन्धडा ओहिङ्पा हेमा राज्यचीमो सुद्रिढ साभेदारीमो आधार रुङ्मा दिम मिन्सा,
- ☞ संयुक्त राष्ट्रसंघीय बडापत्र, आर्थिक, सामाजिक तथा साँस्कृतिक अधिकारसम्बन्धी अन्तरराष्ट्रिय अभिसन्धि त्येनाका नागरिक हेमा राजनीतिक अधिकारसम्बन्धी अन्तरराष्ट्रिय अभिसन्धि हेमा भियना घोषणापत्र त्येनाका कार्ययोजनावा भारा मिनाचीवा खुचीमो राजनीतिक स्थितीडा स्वतन्त्रतापूर्वक निर्णय मुमा हेमा खुचीमो आर्थिक, सामाजिक हेमा साँस्कृतिक बिकासमो स्वतन्त्र रुपडा लाम्मा आत्मनिर्णयमो अधिकारमो मौलिक महत्वडा सहमति पामे रुङ्मा दिमलै क्रौँसा,
- ☞ अन्तरराष्ट्रिय कानूनवा रिडेसोम्सा अभ्यास माको आत्मनिर्णय सम्बन्धी अधिकारनाका सोइ मिना बंचित मुमा ओको घोषणापत्रमो डोकै दिमलै प्रयोग मुमा पाचापुमे रुङ्मा दिमलै मिन्सा,
- ☞ ओको घोषणापत्रडा ओहिङ्पा जनजातिमो अधिकारचीलै इडाको मान्यतावा न्याय, प्रजातन्त्र, मानवाधिकारमो सम्मान, भेदभावहीनता हेमा खुन्न्योको नियत समबन्धी सिद्धान्तचीडा आधारित राज्य हेमा ओहिङ्पा जनजातिडा हिडेको सौहार्दपूर्ण हेमा सहयोगी सम्बन्धलै पोमैमा दिमडा विश्वस्त टुर्सा,
- ☞ राज्यमो भारा दायित्वची, अन्तरराष्ट्रिय कानूनी दस्तावेजची, विशेषमुसा मानवाधिकार सम्बन्धी कानूनी दस्तावेज अन्तर्गत ओहिङ्पा जनजातिडा लागु टुरेकोनो तिकोलै त्योडाको मिनाचीडो खाम्बामा हेमा फलोमानो पालनामुमा हेमा प्रभावकारी कार्यन्वयनडा राज्यचीलै किसानपोमैसा,
- ☞ ओहिङ्पा जनजातिमो अधिकार पोमैमा हेमा लैमैमा संयुक्त राष्ट्रसंघवा मुढें हेमा निम्न भूमिका निर्बाह मुमा टुरेको दिमलै जोडइसा,

- ☞ ओहिङ्पा जनजातिमो अधिकार हेमा स्वतन्त्रतालै मान्यता इमा, पोमैमा हेमा लैमैमालै त्येनाका ओको क्षेत्रडा संयुक्त राष्ट्रसंघीय प्रणालीमो साब्धोको खारुखामचीमो बिकास मुमालै ओको घोषणापत्र थप महत्वपूर्ण कदम रुङ्मा दिमडा विश्वास मुसा,
- ☞ ओहिङ्पा मिनाची मिछेडकन अन्तरराष्ट्रिय कानूनवा मान्यता इदिको भारा मानवाधिकारचीमो हकदार मिटुरे हेमा ओहिङ्पा जनजातिपिडा खुचीमो साम्दुड, कल्याण हेमा मिनासोम्सा पोर्सा खैमालै मिटुरइसेको सामुहिक अधिकार हिडे रुङ्मा दिमलै क्रौसा हेमा तिको दिमडा पुनः सहमति मुसा,
- ☞ ओहिङ्पा जनजातिमो स्थिति क्षेत्रक्षेत्रडा हेमा राष्ट्र राष्ट्रडा खै खै हिडेको तिस्योम्साडो राष्ट्रिय हेमा क्षेत्रिय विशेषता, ऐतिहासिक हेमा साँस्कृतिक केम्खाठसुडलै न्योलो खौमा टुरेको दिमलै क्रौसा,
- ☞ साभेदारी हेमा आपसी सम्मानमो कुड सोम्सा अनुशरण मुमात्रेको उपलब्धिमो मापदण्डमो रुपडा हुइलो छाब्डाको ओहिङ्पा जनजातिमो अधिकारसम्बन्धि संयुक्त राष्ट्रसंघीय घोषणापत्रलै संवेदनशील टुर्सा घोषणा मुयो :

धारा १

ओहिङ्पा जनजातिपिडा भारापावा हेमा इक्पाँवा संयुक्त राष्ट्रसंघीय बडापत्र, मानवाधिकारमो विश्वब्यापी घोषणापत्र हेमा अन्तरराष्ट्रिय मानवाधिकार कानूनवा स्विकार मुँकोसोम्सा भारा मानवाधिकार हेमा मौलिक स्वतन्त्रतामो पूर्ण उपभोग मुमा अधिकार हिडे ।

धारा २

ओहिङ्पा जनजातिची ओरु भारा मिनाची सोम्साडो स्वतन्त्र हेमा समान मिहिडे हेमा खुचीमो भारा अधिकार विशेषमुसा खुची मिपुटाको हेमा छैमारीडाको

अधिकारचीमो उपभोग पामेपा देइ किसिममो भेदभाबनाका मुक्त टुर्मा अधिकार मिडासे ।

धारा ३

ओहिङ्पा जनजातिचीपिडा आत्मनिर्णयमो अधिकार हिडे । तिको अधिकारवा खुची खुचीमो राजनीतिक स्थितिडा स्वतन्त्र रुपडा निर्णय पामे हेमा खुचीमो आर्थिक, सामाजिक हेमा साँस्कृतिक बिकास पालामे ।

धारा ४

ओहिङ्पा जनजातीपिडा आत्मनिर्णयमो अधिकार उपभोग पामेपा खुचीमो आन्तरिक हेमा स्थानीय मामिलाडा हिडेको दिमची हेमा खुचीमो स्वायत्त खारुडा लगानी मुमा उपाय हेमा माध्यमडा स्वायत्त टुर्मा हेमा आत्मनिर्णयमो अधिकार हिडे ।

धारा ५

ओहिङ्पा जनजातिचीपिडा खुचीमो खै राजनीतिक, कानूनी, आर्थिक, सामाजिक हेमा साँस्कृतिक खारुखामडा सहभागी टुर्मा अधिकार हिडे ।

धारा ६

इक्पों इक्पों ओहिङ्पा मिनापिडा राष्ट्रियतामो अधिकार हिडे ।

धारा ७

१. ओहिङ्पा मिनाचीपिडा लैमा टोमा, बुलिम हेमा कुडमो अखण्डता, स्वतन्त्रता हेमा खुचीमो सुरक्षामो अधिकार हिडे ।
२. ओहिङ्पा जनजातिपिडा ओरु मिनाचीपिडा हिडेसोम्सा खै मिनामोसोस्को स्वतन्त्र, शान्ति हेमा सुरक्षित टुर्मानो लैमा अधिकार हिडे हेमा खुची सुड्सीची सैमा हेमा खुचीमो समुदायडाको छाचामाछाचीलै रोपोसा ओर्को समुदायडा खैमाची देइ सोस्को हिंसा टुर्मा इसे ।

धारा ८

१. ओहिङ्पा जनजाति हेमा मिनाचीलै रोपोसा बिलयन पाटुरैचों हेमा खुचीमो रिलुङ्ची बिनास पाटुरोंको अधिकार हिडे ।
२. राज्यवा हुइलो छाब्डाको दिमची टुर्मा मिइमा हेमा क्षतिपूर्तिमो लागि प्रभावकारी संयन्त्र उपलब्ध पामेस,
  - (क) खै मिनासोम्सा खुचीलै खुचीमो अखण्डता हेमा खुचीमो रिलुङ्चीमो मूल्य हेमा सुङ्सीमो छैमारीनाका बंचित मुमा उद्देश्य हिडेको हेमा त्योडा प्रभाव टुरेको देइ खारु,
  - (ख) खुचीमो बोखामा, क्षेत्र हेमा छिवामापोवामाडा खुचीमो स्वामित्व डाम्हा उद्देश्यवा हेमा त्योडा प्रभाव टुरेको देइ खारु,
  - (ग) खुचीमो अधिकार मध्यडा देइ अधिकार उल्लंघन मुमा हेमा अवमूल्यन मुमा उद्देश्यवा टुरेको हेमा त्योडा प्रभाव टुरेको देइ सोस्को रोपोसा मेको म्खालमो बसाइँ खैमा,
  - (घ) देइ सोस्को रोपोसा मामाकैमा हेमा इटो मुमा खारु,
  - (ङ) खुचीलै खोंसा जातिगत हेमा जातिगत भेदभाव प्रवर्द्धन मुमा हेमा भङ्कामैमा तयार माको देइ सोस्को प्रचारबाजी ।

धारा ९

ओहिङ्पा जनजाति हेमा मिनाचीलै त्योडाको समुदाय हेमा राष्ट्रमो शाखाम हेमा प्रचलनवा रिडेसोम्सा ओहिङ्पा समुदाय हेमा राष्ट्रडा आवद्ध टुर्मा अधिकार हिडे । ओस्को अधिकार उपभोग पामेपा देइ सोस्को छेङ्मारी टुर्मा इसे ।

धारा १०

ओहिङ्पा जनजातिलै खुचीमो बोखामा हेमा क्षेत्रनाका रोपोसा द्वोक्माची इसे । त्योडाको ओहिङ्पा जनजातिमो स्वतन्त्र, बुसी हेमा डुम्मैमाची,

मिक्रॉकना, तिस्योम्साडो न्यायिक हेमा खोंसेटेको क्षतिपूर्ती इमाचि सहमति हेमा सम्भव टुरेनाखों हेमा लिम्मा बिकल्प मिटुर देइ पुनर्सथापना खारु मुमा पाकामो ।

धारा ११

१. ओहिङ्पा जनजातिपिडा खुचीमो रिलुड शाखाम हेमा प्रचलनची मुमा हेमा तिकोचीलै लैमैमा अधिकार हिडे । ओपाकुर्याँ पुरातात्विक हेमा ऐटाको ठसुड, कलाकृति, नमूना, उत्सव, प्रविधि, द्रिश्य हेमा खोंमैखा कला, शाछाम सोस्को खुचीमो रिलुडमो बुसि, आल्से हेमा वारुङ्मामो स्वरुपलै डैमाडैमा, लैमैमा हेमा पोर्मेमा अधिकार हिडे ।
२. खुचीमो स्वतन्त्र, बुसी हेमा डुम्मैमाचि, मिक्रॉकना हेमा खुचीमो कानून, शाखाम हेमा प्रचलनचीमो उल्लंघन टुरेसोम्सा ल्योकाको खुचीमो साँस्कृतिक, बौद्धिक, धार्मिक हेमा आध्यात्मिक सम्पत्तिचीमो सम्बन्धडा प्रभावकारी संयन्त्रची-ओहिङ्पा जनजातिपिडाको सहकार्यडा तयारमाको प्रत्यवस्थापना समेतमो माध्यमनाका राज्यचीवा क्षतिपूर्ति मिइदिच्यो ।

धारा १२

१. ओहिङ्पा जनजातिपिडा खुचीमो आध्यात्मिक हेमा धार्मिक शाखाम, प्रचलन हेमा उत्सवची खोंमैमा, मनामैमा, तिकोलै पोर्मेमा हेमा चैमाचि अधिकारस खुचीमो धार्मिक हेमा साँस्कृतिक ठसुडमो सम्भार मुमा, लैमैमा हेमा तिको ठसुङ्ची खुचीमो मुमा अधिकारस खुचीमो ऐटानाका पाराडा पासोडाको क्रोसुङ्ची रौमा हेमा तिकोची खुचीमो मुमा अधिकारस हेमा खुचीमो मिनामो अवशेषची होंठसुडडा लिम्मा अधिकार हिडे ।
२. त्योडाको ओहिङ्पा जनजातिपिडाको सहकार्यडा तयारमाको स्वच्छ, पारदर्शी हेमा प्रभावकारी संयन्त्रचीमो माध्यमनाका राज्यचीवा खुचीमो स्वामित्वडा हिडेको आनुष्ठानिक क्रोसुड हेमा मिना अवशेषचीडा ओहिङ्पा जनजातिचीमो पहुँच टुर्मेमा हेमा तिको क्रोसुङ्ची फिर्ता मुमा पाचापेको व्यवस्था पालामे ।

धारा १३

१. ओहिङ्पा जनजातिलै खुचीमो ऐटादिम, ला, द्योदिम शाखाम, दर्शन, छाम्मा प्रणाली हेमा शाछामचीलै लैमैमा, प्रयोग मुमा, हेमा वारुडसेला छाचामाछाचीलैक इमाचि त्येनाका समुदाय, ठसुड हेमाका मिनाचीमो नुडडैमा हेमा तिकोलै डैमाडैमा अधिकार हिडे ।
२. ओको अधिकार लेटेडासेको दिम सुनिश्चित मुमा हेमा आवश्यक टुरेपा लामो अनुवाद हेमा ओरु कानूनी माध्यममो ब्यवस्था मुमानो ओहिङ्पा जनजातिवा राजनीतिक, कानूनी हेमा प्रशासनिक कारबाहीची छैमा पाचाम्ने हेमा पाछैडाको हिडे रुड्मा दिम् सुनिश्चित मुमालै राज्यवा प्रभावकारी उपाय अबलम्बन मुयो ।

धारा १४

१. ओहिङ्पा जनजातिपिडा ख्रिम्माछाम्मा खुचीमो रिलुडरीचीडो कामेसोम्सा खुचीमो लानाका शिक्षा इमाचि, खुचीमो शिक्षण प्रणाली हेमा खाम्बातिमचीमो स्थापना हेमा त्योडा नियन्त्रण मुमा अधिकार हिडे ।
२. ओहिङ्पा मिनाची, विशेषमुसा छाचामाछाचीपिडा मिछेङ्कना राज्यमो शिक्षामो भ्रारा तह हेमा स्वरुपडा अधिकार हिडे ।
३. ओहिङ्पा मिनाची, विशेषमुसा खुचीमो समुदाय बुयाँ बुलिमकैमा खारु पामेडासेको सोस्कोचीमो छाचामाछाचीमो लागि सम्भव टुरेनाखौँ खुचीमोडो मामालाडा इडेको शिक्षाडा पहुँच छुमालै राज्यवा ओहिङ्पा जनजातिपिडाको सहकार्यडा प्रभावकारी उपाय अबलम्बन मुयो ।

धारा १५

१. ओहिङ्पा जनजातिपिडा खुचीमो रिलुड, शाखाम, ऐटादिम हेमा कुड्दिमचीमो शायेरेम हेमा विविधता सम्बन्धी अधिकार हिडे त्येनाका ओको शिक्षा हेमा सार्वजनिक सूचनाडा न्यौँलोमुसा डाटे ।

२. राज्यचीवा पूर्वाग्रह विरुद्धा रोभोसुड मुमा त्येनाका छेड्मारी मासाखैमा हेमा ओहिड्पा जनजाति डो समाजडाको ओरु भारा बर्गचीडो सहिष्णुता, सुसम्बन्ध पोर्मेमा त्योडाको ओहिड्पा जनजातिपिडा खाम्तिम हेमा सहयोगडा प्रभावकारी उपायची अबलम्बन पामे ।

धारा १६

१. ओहिड्पा जनजातिपिडा खुचीमो खुचीमोडो लानाका खुचीमोडो संचार माध्यम स्थापना मुमा हेमा मिछेङ्कना भारा गैरओहिड्पाचीनाका संचालित संचार माध्यमडा छुमाटोमा अधिकार हिडे ।
२. राज्यचीवा सरकारी संचार माध्यमडा उचित मात्राडा ओहिड्पा रिलुडमो विविधता डाटिने रुड्मा दिम सुनिश्चित मुमा प्रभावकारी उपाय अबलम्बन पामे । राज्यचीवा प्लिमामो पूर्ण स्वतन्त्रतामो सुनिश्चितताडा देइ पूर्वाग्रह मिडैँ ओहिड्पामो रिलुडमो विविधतालै कोलेलो प्रतिबिम्बित मुमा निजी स्वामित्वडा हिडेको संचार माध्यमलै प्रोत्साहित मुमा टुरे ।

धारा १७

१. ओहिड्पा जनजाति हेमा मिनाचीपिडा लागु टुरेको अन्तरराष्ट्रिय हेमा राष्ट्रिय श्रम कानूनडा छाब्डाको भारा अधिकारचीमो उपभोग मुमा अधिकार हिडे ।
२. राज्यचीवा ओहिड्पा छाचामाछाचीमो विशेष जोखिममो ब्यबस्था हेमा खुचीमो सशक्तीकरणमो लागि शिक्षामो महत्वलै ध्यानडा डैसा खुचीलै आर्थिक शोषणनाका हेमा जोखीमपूर्ण टुर्मा चापेको हेमा छाचामाछाचीमो शिक्षाडा दखल इमा चाप्योको हेमा छाचामाछाचीमो स्वास्थ्य हेमा शारीरिक, मानसिक, आध्यात्मिक, नैतिक हेमा सामाजिक बिकासडा हानी टुर्मा चापेको देइ खारुनाका ओहिड्पाचीलै संरक्षण मुमा ओहिड्पा जनजातिपिडा खाम्तिम हेमा सहयोगडा विशिष्ट उपायची अबलम्बन पामे ।

३. ओहिङ्पा मिनाचीपिडा श्रम हेमा ओरु दिमचीमो अतिरिक्त रोजगारी हेमा तलबडा मिछेडुच्योको देइ सर्तची खुचीलै लागु मिटुर्मा अधिकार हिडे ।

धारा १८

ओहिङ्पा जनजातिपिडा खुचीमो अधिकारडा प्रभाव टुरेको बिषयचीमो निर्णय प्रकृयाडा खुचीमोडो प्रकृयासोम्सा खुचीवाडो पाछैटाको प्रतिनिधिनाका सहभागी टुर्मा हेमा खुचीमो मौलिक निर्णय मुपा खाम्बातिमचीलै डैमाडैमा श्रीजना मुमा अधिकार हिडे ।

धारा १९

ओहिङ्पा जनजातिलै प्रभाव टुरेको कानूनी हेमा प्रशासनिक उपायची अबलम्बन हेमा कार्यन्वयन मुमा बुसी राज्यचीवा ओहिङ्पा जनजातिमो स्वतन्त्र, बुसी हेमा डुम्मैमाचिनो मिक्कोसेलो मुमाचि त्योडाको ओहिङ्पा जनजातिमो खुचीमोडो प्रतिनिधि हिडेको खामबातिमनाका खुचीपिडा खुन्च्योको कुड्वा खाम्तिम हेमा सहयोग पामे ।

धारा २०

१. ओहिङ्पा जनजातिपिडा खुचीमो राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक प्रणाली हेमा खाम्बातिमची डैमा, तिकोलै पोर्मेमा, कुड्बुलिम कैमा हेमा बिकासमो खुचीमोडो माध्यमचीमो उपभोगमो सन्दर्भडा सुरक्षित टुर्मा त्येनाका खुचीमो भारा शाखाम हेमा ओरु आर्थिक खारुदिमचीडा स्वतन्त्रतापूर्वक संलग्न टुर्मा अधिकार हिडे ।
२. कुड्बुलिम कैमा हेमा बिकासमो खुचीमोडो क्रोसुडनाका बंचित ओहिङ्पा जनजाति उचित हेमा स्वच्छ क्षतिपूर्तिमो हकदार मिटुरे ।

धारा २१

१. ओहिङ्पा जनजातिपिडा शिक्षा, रोजगारी ब्यबशायिक प्रशिक्षण हेमा पुनःप्रशिक्षण, युङ्गाखीम, सरसफाइ, स्वास्थ्य हेमा सामाजिक सुरक्षामो

क्षेत्र लगायतडा खुचीमो आर्थिक हेमा सामाजिक अवस्थाडा मिछेङ्कना सुधार टुर्मा अधिकार हिडे ।

- राज्यचीवा खुचीमो आर्थिक हेमा सामाजिक अवस्थाडा ले डो ले सुधार सुनिश्चित मुमालै प्रभावकारी उपाय हेमा उपयुक्त टुरेनाखों विशेष उपाय अबलम्बन पामे । ओहिङ्पा तिप्पों मिनाची, माछाची, वालालीची, छाचामाछाची हेमा अपाङ्गचीमो अधिकार हेमा विशेष आवश्यकताचीडा विशेष ध्यान इडे ।

धारा २२

- ओको घोषणापत्रमो कार्यन्वयन मेपा ओहिङ्पा तिप्पों मिनाची, माछाची, वालालीची, छाचामाछाची हेमा अपाङ्गचीमो अधिकार हेमा विशेष आवश्यकताचीडा विशेष ध्यान इडे ।
- ओहिङ्पा माछाची हेमा छाचामाछाचीवा पूर्ण संरक्षण उपभोग पामुने रुड्मा दिम सुनिश्चित मुमा राज्यचीवा ओहिङ्पा जनजातिपिडाको सहकार्यडा उपायची अबलम्बन पामे हेमा भारा सोस्को हिंसा हेमा छेड्माचि इसेको दिममो प्रत्याभूति पामे ।

धारा २३

ओहिङ्पा जनजातिपिडा बिकास सम्बन्धी खुचीमो अधिकार उपभोग मुमालै प्राथमिकता हेमा रणनीतिची निर्धारण मुमा हेमा तय मुमा अधिकार हिडे । विशेषमुसा, ओहिङ्पा जनजातिपिडा स्वास्थ्य, युङ्गाखीम हेमा खुचीलै प्रभावित मुडास्योको ओरु आर्थिक हेमा सामाजिक खारुतिमची तर्जुमा हेमा निर्धारण मुमा सकृय रुपडा सहभागी टुर्मा हेमा सम्भव टुरेलो खुचीमोडो खाम्बातिमचीनाका तिस्को खारुतिमची संचालन मुमा अधिकार हिडे ।

धारा २४

- ओहिङ्पा जनजातिपिडा खुचीमो ऐतानाकाको ओखोति हेमा ओखोति टुरेको सुङ्गामाची, जनवर हेमा खनिजचीमो संरक्षण लगायत स्वास्थ्य

सम्बन्धी खुचीमो ऐतानाकाको प्रचलनचीलै डैमाडैमा अधिकार हिडे । ओहिङ्पा मिनाचीपिडा मिछेडकना भारा सामाजिक हेमा स्वास्थ्य सेवाडा पहुँचमो अधिकार हिडे ।

२. ओहिङ्पा मिनाचीवा पात्योकेको उत्कृष्ट शारीरिक हेमा मानशिक स्वास्थ्य स्तरमो उपभोग मुमा समान अधिकार हिडे । ओको अधिकार भारा टोमालामडा प्रगति हासिल मुमा दृष्टिकोणनाका राज्यचीवा आवश्यक खारु पामे ।

धारा २५

ओहिङ्पा जनजातिपिडा ऐतानाकाडो खुचीवा खुचीमो स्वामित्वडा पाडासाको हेमा ओरु लामनाका कब्जा मुसा प्रयोग पामेडासेको बोखामा, क्षेत्र, वा त्येनाका तटवर्तिय समुद्र हेमा ओरु क्रोसुडचीपिडाको खुचीमो प्रिथक आध्यात्मिक सम्बन्धलै कायम डैमा, सदृढ मुमा हेमा ओको सम्बन्धडा भावी पुस्ता प्रति खुचीमो उत्तरदायित्व बहन मुमा अधिकार हिडे ।

धारा २६

१. ओहिङ्पा जनजातिपिडा खुचीवा ऐतानाकाडो खुचीमो स्वामित्वडा पाडासाको कब्जा पामाको हेमा ओरु किसिमनाका प्रयोगमुसा पाबैडाको हेमा खुचीमो पामाको बोखामा, क्षेत्र हेमा क्रोसुडचीडा अधिकार हिडे ।
२. ओहिङ्पा जनजातिपिडा ऐतानाकाको स्वामित्व हेमा ओरु ऐतानाकाडो कब्जा हेमा प्रयोगमो कारण खुचीपिडा हिडेको हेमा ओरु किसिमनाका खुचीमो टुराको बोखामा, क्षेत्र हेमा क्रोसुडचीमो स्वामित्व टोमा, तिकोपामो प्रयोग मुमा, पोमैमा हेमा नियन्त्रण मुमा अधिकार हिडे ।
३. राज्यचीवा तिसको बोखामा, क्षेत्र हेमा क्रोसुडचीलै मान्यता हेमा रेरेकुवा मैद्यो । तिसको मान्यता त्योडाको ओहिङ्पा जनजातिमो प्रचलन, शाखाम हेमा बोखामामो स्वामित्व प्रथालै ध्यान इसा प्रदान मुयो ।

धारा २७

ऐटानाकाडो स्वामित्वडा हिडेको हेमा ओरु किसिमनाका कब्जा हेमा प्रयोग मुसा पाबैडाको ओहिङ्पा जनजातिमो बोखामा, क्षेत्र हेमा क्रोसुङ्चीडा खुचीमो अधिकारलै मान्यता इमा हेमा न्याय निरुपण मुमा राज्यचीवा त्योडाको ओहिङ्पा जनजातिपिडाको सहकार्यडा खुचीमो कानून, शाखाम, प्रचलन हेमा बोखामामो स्वामित्व प्रणालीलै मान्यताइसा इटो स्वच्छ, स्वतन्त्र, निष्पक्ष, खुल्ला हेमा पारदर्शी प्रकृया अबलम्बन मुसा कार्यन्वयन पामे । ओहिङ्पा जनजातिपिडा ओको प्रकृयाडा सहभागी टुर्मा अधिकार हिडे ।

धारा २८

१. ओहिङ्पा जनजातिपिडा ऐटानाकाडो खुचीमो पामाको हेमा ओरु लामनाका कब्जाडा पाडासाको हेमा प्रयोग मुसा मिवानाको बोखामा, क्षेत्र हेमा क्रोसुङ्ची खुचीमो स्वतन्त्र, बुसी, डुम्मिमै मिक्कोकना मिडाब्धिच्यो, पाखैडे, पाचाप्से पाराडे हेमा नष्ट पामेनाखों प्रत्यवस्थापना लगायतमो माध्यमनाका त्रुटीपुर्ति टोमा हेमा सम्भव पाटुरोंनाखों उचित, स्वच्छ हेमा न्यायोचित क्षतिपुर्ति टोमा अधिकार हिडे ।
२. त्योडाको मिनाचीवा स्वतन्त्रतापूर्वक मिक्कोसेको अवस्थाडा बाहेक क्षतिपुर्ति समान गुणस्तर, आकार हेमा कानूनी हैसियतमो बोखामा, क्षेत्र हेमा क्रोसुङ्चीमो रुपडा हेमा खाबामो क्षतिपुर्ति हेमा ओरु उपयुक्त त्रुटीपुर्तिमो रुपडा टुरे ।

धारा २९

१. ओहिङ्पा जनजातिपिडा खुचीमो वातावरण, बोखामा, क्षेत्र हेमा क्रोसुङ्मो उत्पादन क्षमतामो संरक्षण हेमा सुरक्षण मुमा अधिकार हिडे । ओस्को संरक्षण हेमा सुरक्षणमो लागि राष्ट्रवा मिछेडकना ओहिङ्पा जनजातिमो लागि सहयोग खारुतिमची तयार मुसा कार्यन्वयन पामे ।
२. ओहिङ्पा जनजातिमो स्वतन्त्र, बुसी हेमा डुम्मिमै मिक्कोकना खुचीमो बोखामा हेमा क्षेत्रडा जोखिमयुक्त पदार्थची भण्डारण हेमा बिसर्जन

पामैचौं रुड्मा दिम सुनिश्चित मुमा राज्यचीवा प्रभावकारी उपायची अबलम्बन पामे ।

३. त्रिस्को पदार्थचीनाका प्रभावित मिटुराको ओहिड्पा जनजातिनाका तयार पामे सोम्साडो ओहिड्पा जनजातिमो स्वास्थ्यमो अनुगमन मुमा सुस्वास्थ्य कायम डैमा हेमा पुनः स्वास्थ्य मुमा खारुतिमची न्योलोमुसा कार्यन्वयन टुर्ने रुड्मा दिम सुनिश्चित मुमालै पुनि राज्यचीवा आवश्यकता टुरेसोम्सा प्रभावकारी उपायची अबलम्बन पामे ।

धारा ३०

१. सान्दर्भिक रुपडा सार्वजनिक हितमो दृष्टिनाका उल्लेख्य खतरा मिटुरलो हेमा त्योडाको ओहिड्पा जनजातिनाका स्वतन्त्रतापूर्वक समति मिइदिचिको हेमा अनुरोध पामाको अवस्थाडा बाहेक ओहिड्पा जनजातिमो बोखामा हेमा क्षेत्रडा सैनिक खारुखिम पामैचौं ।
२. सैनिक खारुखिममो लागि ओहिड्पा जनजातिमो बोखामा हेमा क्षेत्र प्रयोग मुमा बुसी राज्यचीवा उपयुक्त प्रकृत्यामो माध्यमनाका विशेषरुपडा प्रतिनिधिमुलक खाम्बातिमनाका त्योडाको ओहिड्पा जनजातिपिडा प्रभावकारी परामर्श पामे ।

धारा ३१

१. ओहिड्पा जनजातिपिडा खुचीमो रिलुड्मो सम्पदा, ऐटानाकाको टँयादिम हेमा ऐटानाकाको रिलुड्मो अभिव्यक्ती, खुचीमो प्रविधि हेमा रिलुड्मो अतिरिक्त मिना हेमा आनुवंशिक क्रोसुड्, बीउबीजन, ओखती, जीवजन्तु हेमा वानस्पतिक सम्पदा सोस्को टँयादिम, लोक शाखाम, शाछाम, नमूना, खेलकुद हेमा ऐटानाकाको खेल, द्विष्य हेमा प्रस्तुति कलाचीलै डैमाडैमा, नियन्त्रण मुमा, लैमैमा हेमा पोर्मेमा अधिकार हिडे । खुचीपिडा ओस्को रिलुड्मो सम्पदा, ऐटानाकाको टँयादिम हेमा ऐटानाकाको रिलुड्मो अभिव्यक्तिचिडा खुचीमो बौद्धिक सम्पति डैमाडैमा, लैमैमा हेमा पोर्मेमा अधिकार पुनि हिडे ।

२. ओको अधिकारचीमो उपभोगलै मान्यता इमा हेमा लैमैमा ओहिङ्पा जनजातिपिडाको सहकार्यडा राज्यचीवा प्रभावकारी कदम चलापामैडे ।

धारा ३२

१. ओहिङ्पा जनजातिपिडा खुचीमो बोखामा, क्षेत्र हेमा क्रोसुङ्ची पोमैमा हेमा रौंमामो लागि प्राथमिकता हेमा रणनीतिची निर्धारण मुमा हेमा तयार मुमा अधिकार हिडे ।
२. ओहिङ्पा जनजातिमो बोखामा, क्षेत्र हेमा ओरु क्रोसुङ्ची-बिशेषमुसा खनिज, जल हेमा ओरु क्रोसुङ्ची पोमैमा, उपयोग हेमा शोषणचीडो सम्बन्धितलै प्रभाव मुयोको देइ आयोजना स्विक्रित मुमाबुसी राज्यचीवा ओहिङ्पा जनजातिमो स्वतन्त्र, डुम्मैमाचिनो मिक्कोसेलो मुमाचिलै खुचीमोडो प्रतिनिधिमूलक खाम्बातिममो माध्यमनाका त्योडाको ओहिङ्पा जनजातिपिडा खुन्न्योको कुडडैसा खाम्तिम हेमा मिफ्तोदिच्यो ।
३. राज्यचीवा तिस्को देइ खारुखामचीमो लागि उचित हेमा न्यायपूर्ण क्षतिपुर्तीमो लागि प्रभावकारी संयन्त्र उपलब्ध मिमैदिच्यो हेमा नकारात्मक बातावरणीय, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक हेमा आध्यात्मिक प्रभाव न्युनिकरण मुमालै उपाय अबलम्बन पामे ।

धारा ३३

१. ओहिङ्पा जनजातिपिडा खुचीमो प्रचलन हेमा शाखामवा रिडेसोम्सा खुचीमो मौलिक छैमारी हेमा सदस्यता समबन्धडा निर्णय मुमा अधिकार हिडे । ओहिङ्पा जनजाति मिहिडेडासेको राज्यमो नागरिकता टोमा ओहिङ्पा मिनाचीमो अधिकारलै ओकोपावा हनन पामों ।
२. ओहिङ्पा जनजातिपिडा खुचीमो खुचीमोडो प्रकृयासोम्सा खुचीमो खाम्बातिमचीमो संरचना स्वरुप निर्धारण मुमा हेमा सदस्यता छैमा अधिकार हिडे ।

धारा ३४

ओहिङ्पा जनजातिपिडा अन्तरराष्ट्रिय मानवाधिकारमो मापदण्डचीवा रिडेसोम्सा खुचीमो खाम्बातिमचीमो संरचना हेमा खुचीमो प्रिथक प्रचलनची, आध्यात्मिकता, शाखाम हेमा साम्दुङ्डा हिडेको अवस्थाडा न्यायिक प्रणाली हेमा प्रचलनचीमो प्रबर्द्धन मुमा बिकास मुमा हेमा डैमाडैमा अधिकार हिडे ।

धारा ३५

ओहिङ्पा जनजातिपिडा खुचीमो समुदायमो मिनाचीमो जिम्मेवारी निर्धारण मुमा अधिकार हिडे ।

धारा ३६

१. ओहिङ्पा जनजाति, विशेषमुसा अन्तरराष्ट्रिय सिमानाका मिरासाकोचीपिडा खुचीमोडो सदस्य हेमा सिमा ह्याप्पाढैको ओरु मिनाचीपिडा आध्यात्मिक, राजनितिक, साँस्कृतिक, आर्थिक हेमा समाजिक उद्देश्यमो खारुखामडा संपर्क, सम्बन्ध हेमा सहयोग कायम मुमा हेमा पोमैमा अधिकार हिडे ।
२. राज्यचीवा ओहिङ्पा जनजातिचीपिडा खाम्तिमबामा हेमा सहयोग मुमाडा ओको अभ्यासलै योडेसेलो मुमा हेमा ओको अधिकारमो कार्यन्वयन सुनिश्चित मुमालै प्रभावकारी उपायची अबलम्बन पामे ।

धारा ३७

१. ओहिङ्पा जनजातिचीपिडा राज्य हेमा तिकोपामो उत्तराधिकारीचीपिडा माको सन्धी, सम्भौता हेमा ओरु रचनात्मक ब्यबस्थाचीमो मान्यता इमा, पालना मुमा हेमा कार्यन्वयन मुमा सम्बन्धी अधिकारची हेमा तिस्को सन्धी, सम्भौता ओरु उपयोगी ब्यबस्थामो लागि राज्यनाका सम्मान हेमा आदर टोमा अधिकार हिडे ।
२. ओको घोषणापत्रडाको देइ दिमचीलै सन्धी, सम्भौता हेमा ओरु रचनात्मक ब्यबस्थाचीडा डासाको ओहिङ्पा जनजातिमो चुडेलो मुयोको हेमा मासिकास्योको रुङ्सा व्याख्या पामौ ।

धारा ३८

राज्यचीवा ओहिङ्पा जनजातिपिडाको परामर्श हेमा सहयोगडा ओको घोषणापत्रमो उद्देश्य हासिल मुमालै कानूनी लगायतमो उपयुक्त उपायची अबलम्बन पामे ।

धारा ३९

ओहिङ्पा जनजातिपिडा ओको घोषणापत्रडा डासाको अधिकारचीमो उपभोग मुमालै राज्यनाका हेमा अन्तरराष्ट्रिय सहयोगनाका आर्थिक हेमा प्राविधिक सहयोग टोमा अधिकार हिडे ।

धारा ४०

ओहिङ्पा जनजातिपिडा राज्य हेमा ओरु पक्षचीपिडाको द्वन्द हेमा बिबाद समाधान मुमालै उचित हेमा निष्पक्ष प्रकृत्यानाका हैडा निर्णयडा छुमा, खुची भारापामो हेमा इक्पोँ इक्पोँमो अधिकारचीमो भारा उल्लंघनमो लागि प्रभावकारी न्यायिक उपचार टोमा अधिकार हिडे । तिस्को निर्णयवा त्योडाको ओहिङ्पा जनजातिमो प्रचलन, शाखाम, नियम हेमा कानूनी प्रणाली त्येनाका अन्तरराष्ट्रिय मानवाधिकारडा न्योलो लेखापामैडे ।

धारा ४१

संयुक्त राष्ट्रसंघीय प्रणालीमो अङ्ग हेमा विशिष्टीकृत हेमा ओरु अन्तरसरकारी संगठनचीवा वित्तीय सहयोग हेमा प्राविधिक सहयोगमो परिचालन सोस्को ओरु माध्यमनाका ओको घोषणापत्रमो प्रवधानची भारा कार्यन्वयन मुमालै योगदान पामे । ओहिङ्पा जनजातिलै प्रभावित मुडास्योको मुद्दाचीडा खुचीमो सहभागीता सुनिश्चित मुमा उपाय हेमा माध्यमचीमो ब्यवस्था पामे ।

धारा ४२

संयुक्त राष्ट्रसंघ, ओहिङ्पा मुद्दाची सम्बन्धी स्थायी मन्च लगायत ओकोपामो अङ्गची त्येनाका राष्ट्रिय स्तरमो सन्मेत ओकोपामो विशिष्टीकृत निकाय

हेमा राज्यचीवा ओको घोषणापत्रमो प्राबधानचीमो शायेरेम तिस्योम्साडो कार्यन्वयनमो प्रवर्द्धन हेमा घोषणापत्रमो प्रभावकारीतामो अनुगमन पामे ।

धारा ४३

ओडा पहिचान माको अधिकारचीवा विश्वडाको ओहिङ्पा जनजातिमो कुड्बुलिम, प्रतिष्ठा हेमा कल्याणमो लागि न्युनतम मापदण्ड स्थापित पामाको हिडे ।

धारा ४४

ओडा पहिचानमाको भारा अधिकार हेमा स्वतन्त्रता ओहिङ्पा माछा हेमा सौँछा प्रत्यकमो लागि समान रुपडा प्रत्याभूतमाको हिडे ।

धारा ४५

ओको घोषणापत्रमो देइ दिमचीलै ओहिङ्पा जनजातिवा आल्से उपभोग पामेडासेको हेमा वारुड्सेला पाल्योकेको अधिकारचीलै चुडेलो मुयोको हेमा मासिकास्योको अर्थडा पाल्योकैचौं ।

धारा ४६

१. देइ राज्य, जनता, समुह हेमा इक्पौं मिनापिडा संयुक्त राष्ट्रसंघीय बडापत्रमो बिफुल्टो देइ खारुखामडा संलग्न टुर्मा हेमा देइ खारु मुमा अधिकार हिडेको अर्थ लाग्बालेसोम्सा हेमा सार्वभौम तिस्योम्साडो स्वतन्त्र राज्यमो क्षेत्रिय अखण्डता हेमा राजनीतिक इकाइलै भारा हेमा पिछ्या खण्डित मुयोको हेमा कमजोर मुयोको देइ खारु मुमा अनुमति इमा हेमा प्रोत्साहित मुमा अर्थ लाग्बालेसोम्सा ओको घोषणापत्रमो देइ दिमचीलै व्याख्या मुमा पाकामौं ।

२. ओको घोषणापत्रडा छाब्डाको अधिकारची उपभोगमेपा भारापामो मानवाधिकार हेमा मौलिक स्वतन्त्रतामो शायेरेम मे ओको घोषणापत्रडा छाब्डाको अधिकारची उपभोग पामेपा कानूनवा निर्धारण मुँको हेमा

अन्तरराष्ट्रिय मानवाधिकार सम्बन्धी दायित्व अनुरूप सिमाकुर्याँ युड्मा टुरे । ओस्को देइ सिमाची गैरभेदभावकारी टुर्मा टुर्मासो साथै खैपामो अधिकार हेमा स्वतन्त्रताचीमो न्योलो पहिचान हेमा सम्मान सुनिश्चित मुयोको हेमा प्रजातान्त्रिक समाजमो उचित हेमा सर्वाधिक वाध्यात्मक आवश्यकताची समाधाम मुमा उद्देश्यमो लागि एकदम आवश्यक टुरे ।

३. ओको घोषणापत्रडा छाब्डाको प्रभाधानचीमो व्याख्या न्याय, प्रजातन्त्र, मानवधिकारमो सम्मान, समानता, भेदभावहीनता, सुशासन हेमा खुन्न्योको कुड्वा सिद्धान्तची अनुरूप पामे ।

- रूपा -

Indigenous Media Foundation

Anamnagar, Kathmandu, Nepal

Tel.: 977 1 4102757, 4102689

Email : indigenoustelevision@gmail.com

Website : www.indigenousmediafoundation.org

Publisher

CHAMLING Indigenous Language, Nepal

Translation by:

Chhila Rai